

Lukutaito muuttuvassa maailmassa

Dialogi Heinolan kaupunginkirjastossa 10.10.2023

Mirja Sipilä

Dialogit kirjastossa osa demokratiatyötä

- **Minun kuntani –demokratiahanke** seitsemän kirjaston yhteinen hanke Lahden AKE-alueella
- Keskustelujen aiheet paikallisia ja ajankohtaisia. Heinolassa keskustelu kirjaston merkityksestä, epävarmuudessa elämisestä ja digirohkeudesta
- Osallistujat kutsutaan avoimella kutsulla tai henkilökohtaisesti. Noin 10 keskustelijaa, lukutaitokeskustelussa 7.
- Keskustelut käydään Sitran kehittämällä erätauko-menetelmällä
- Alustuksella ajatuksia alkuun

Lapsuuden kultaiset lukumuistot

- En voi kuvitella lapsuutta ilman lukemista
- Aloitin Tammen Kultaisista Kirjoista, kirjastonhoitaja laittoi pinon valmiiksi
- Valoisat kesäyöt olivat ihana käyttää lukemiseen
- 12-vuotiaana luin Angelikaa peiton alla taskulampun valossa aamuun asti
- Pikku-Heinistä ja hevoskirjoista se lähti, lukeminen. Kuvittelin kaikki ja elin juonessa mukana
- Runojen lukemisesta äidin kanssa jäi mukava muisto
- Varmasti lasten lukutaidon kehittymiseen vaikuttaa, jos kotona on kirjoja. Elämisen piiri vaikuttaa lukeeko vai ei. Ja kirjaston läheisyys
- Lapsena loputtomasti aikaa, jonka voi käyttää lukemiseen

Lukeminen aikuisena

- Huusholli joskus mullin mallin jos uppoutuu lukemaan
- Opiskeluaikana tenttikirjojen vastapainona piti olla joku mielenkiintoinen kirja. Lukeminen on pakopaikka, keino päästä muihin maailmoihin
- Jos joskus ei jaksa keskittyä lukemiseen, hakee vetävän dekkarin tai paksun historiallisen seikkailun. Sitten maistuu muutkin
- Puhelin vie aikaa, sen olen huomannut. Lehtien lukeminen jäänyt
- Olen yrittänyt kiinnittää huomiota siihen, että lukisin lehtiartikkeleja kunnolla, eikä vain otsikoita
- Koronan aikana luin paljon, tiedonhalu lisäsi runsasta lukemista. Löysin silloin oman lukutaitoni ja ymmärrykseni

Lukemisen tulevaisuus – lukijasta kuuntelijaksi?

- Kuunteleminen ei korvaa luettavaa kirjaa, mutta voi olla hyvä lisä
- Kuuntelukokemukseen vaikuttaa myös lukija
- Painettu kirja ei tule katoamaan, sanomalehtien tilanne toinen
- Sähköiset laitteet eivät tule sivuuttamaan lukemista.
- Paperikirjasta en luovu!

Onko lukeminen murroksessa?

- Kieli on muuttunut, pelkistynyt
- Konekieliset käännökset köyhdyttävät kieltä
- Kieli köyhtyy, jos kaikki informaatio tulee kuvien välityksellä
- Koko ajan kaikki muuttuu, miten pysyy mukana. Lukutaidon kanssakaan ei olla turvassa
- Ei lukutaidosta voida luopua, vaikka ollaan millaisessa murroksessa. Pitää oppia käyttämään laitteita ja palveluita ja navigoida niillä
- Vanhemmat ihmiset eivät välttämättä pysty osallistumaan, jos eivät ymmärrä sanoja ja keskusteluja kielen muuttumisen vuoksi

Keskustelun oivallukset

- Mikä tulevaisuudessa lukutaidon määritelmä. Mitä kieltä pitää osata, jotta olisi lukutaitoinen Suomessa.
- Paperinen kirja pitää pintansa, mutta onko se hyvä tulevaisuuden lukutaidon kannalta. Pitäisikö kirja ujuttaa puhelimeen, jotta nuoret saadaan lukemaan.
- Lukutaito on tasa-arvoasia. Lukutaito kuuluu kaikille. Helpottaa elämää, jos osaa lukea tekstejä. Kun palvelua ei enää juuri ole, ohjeita ja opasteita pitää osata lukea.
- Lukemiseen pitäisi keksiä joku hyvä oivallus, että kaikenikäiset saataisi lukemaan suomea.
- Kieli muuttuu joka tapauksessa. Lukemaan oppii vain lukemalla.
- Aikuisenkin pitää kehittää lukutaitoa, koska maailmakin muuttuu koko ajan.
- Kieli köyhtyy, jos käytetään vain somea. Mihin tieto perustuu vaikea tulkita. Totuuksien kyseenalaistaminen, jos tubettajia vain seuraa.
- Onko lukutaito tulevaisuudessa vain harvojen etuoikeus?

Lukutaito muuttuvassa maailmassa

Keskustelun yhteenveto

<https://lahdenake.fi/wp-content/uploads/2023/10/lukutaito-muuttuvassa-maailmassa-keskustelun-kooste.pdf>

Kiitos!

